עד שישלח בו יד. והא דקתני לעיל (דף קו.) והעדיס מעידים אותו שגנבו משלם תשלומי כפל היינו שלח בו יד:

הואיל ויצא ידי בעלים בשבועה ראשונה. דאע"ג שהודה שלקח נשבע אין מייב מן הדין ליתבע פעם שניה שנגנב כמו שחזר וטוענן אלא נאמן שלא נשבועה לומר שנגנב כמנו דאי בעי אמר נאמת נשבעתי והיה פטור והא קמ"ל אע"ג שמושבע מפי ב"ד כגון שטענו בפני ב"ד אחר שלא היו יודעים שנשבע כבר קודם והשביעוהו עתה דפטור כיון שמן הדין לא היה לו ליתבע: **ושלח** בו יד פטור. והא דאמר לעיל והעדים מעידים אותו שאכלו משלם תשלומי כפל ל"ל כגון שאכלו לאחר שבועה וגרמה דדוקא קאמר ושלח דגזירת הכתוב היא דכדאמר אם לא שלח הא שלח פטור אכל כופר בפקדון אע"ג דאמר רב ששת לעיל הכופר בפקדון נעשה עליו גזלן כפל מיהא מחייב דהא דקאמר נעשה עליו גזלן היינו להתחייב באונסין: **והלא** שלש שבועות משביעין אותו. ולריך טולהו דאי נשבע שלא פשעתי אכתי חייסינן שמא גרשותו הוא ונאמת נשבע וכשנשבע שאינה גרשותו איכא למיחש שמא שלח בה יד ומתחייב אע"פ שלא פשע ואינה גרשותו[ג]: **מאי** לאו שלא שלחתי בו'. ה"ג ה"מ לאותומי לרבי חייא ב"ר יוסף ולימא מאי לאו [שלא] שלחתי דומיא דלא פשעתי ולגמוי לא דומיא דאין גרשותי:

מה שבועה שלא פשעתי בה כי מגליא מילתא דפשע בה פטור. דהא מהכא דרשינן טוען טענת גנב מדכתיב אם לא ימלא הגנב אלא הוא עלמו גנבו הה שפשע בה לא גנבו: **בגון** שטוען טענת גנב וחזר וטען טענת אבד. ואיפכא לא מלי למימר דאם כן לא מיחייב כפל כדאמר לעיל שכבר יצא ידי בעלים בשבועה ראשונה והכי פירושו וחזר וטען טענת אבד ואומר מה שנשבעתי שגנב לא כי אלא אבד והיה לי לישבע שאבד אבל אין לפרש שאמר אחר שבועה אבד שא"כ לא ה"מ למפטר נפשיה באבד כיון שהיא גרשותו בשעה שנשבע דאההיא שעה שנשבע לשקר מתחייב באונסין ולא מחייב אהך שבועה חומש ואשם דלא הוא כפירת ממון אלא כשבועת ביטוי בעלמא:

ונאו

צריכין כפירה במקצת והודאה במקצת ואלו הן שומר חנם והשואל נושא שכר והשוכר אמר רבא מאי טעמא דרמי בר חמא שומר חנם בהדיא כתיב ביה [1]כי הוא זה שומר שכר יליף נתינה נתינה משומר חנם שואל [2]וכי ישאל וי"ו מוסיף על ענין ראשון שוכר אי למ"ד כשומר שכר היינו שומר שכר אי למ"ד כשומר חנם היינו שומר חנם וא"ר חייא בר יוסף הטוען טענת גנב בפקדון אינו חייב עד שישלח בו יד מאי טעמא (ה) [3]ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלח ידו במלאכת רעהו מכלל דאי שלח בה יד מיחייב למימרא דבשלח בה יד עסקינן אמר להו ר' חייא בר אבא הכי א"ר יוחנן בעומדת על אבוסה שנו א"ל ר' זירא לר' חייא בר אבא דוקא בעומדת על אבוסה קאמר אבל שלח בה יד קנה ושבועה לא מהניא ביה כלום או דלמא אפי' עומדת על אבוסה קאמר א"ל זו לא שמעתי כיוצא בה שמעתי דא"ר אסי א"ר יוחנן הטוען טענת אבד ונשבע וחזר וטען טענת גנב ונשבע ובאו עדים פטור מ"ט לאו משום דקנה בשבועה ראשונה א"ל לא הואיל ויצא ידי בעלים בשבועה ראשונה איתמר נמי א"ר אבין א"ר אילעא א"ר יוחנן [4]הטוען טענת אבידה בפקדון ונשבע וחזר וטען טענת גניבה ונשבע ובאו עדים פטור הואיל ויצא ידי בעלים בשבועה ראשונה אמר רב ששת [5]הטוען טענת גנב בפקדון כיון ששלח בו יד פטור מאי טעמא הכי קאמר רחמנא ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלח ידו וגו' הא שלח ידו פטור אמר ליה רב נחמן והלא (ו) [6]שלש שבועות משביעין אותו שבועה שלא פשעתי בה שבועה שלא שלחתי בה יד שבועה שאינה ברשותי מאי לאו שבועה שלא שלחתי בה יד דומיא דשבועה שאינה ברשותי מה שבועה שאינה ברשותי כי מיגליא מילתא דאיתיה ברשותיה חייב אף שבועה שלא שלחתי בה יד כי מיגליא מילתא דשלח בה יד חייב אמר ליה לא שבועה שלא שלחתי בה יד דומיא דשלא פשעתי בה מה שבועה שלא פשעתי בה כי מיגליא מילתא דפשע בה פטור מכפל אף שבועה שלא שלחתי בה יד כי מיגליא מילתא דשלח בה יד פטור מכפל בעי רמי בר חמא ממון המחייבו כפל פוטרו מן החומש או דלמא שבועה המחייבתו כפל פוטרתו מן החומש היכי דמי כגון שטען טענת גנב ונשבע וחזר וטען טענת אבד ונשבע

ובאו

מייב כפל משום שבועה שאין גרשותו: **כי מגליא מילתא דפשע בה.** וגגנבה: **פטור מכפל.** דהא אינו גנב עליה: **אף שבועה דשלח בה יד כי מגליא מילתא דשלח בה יד פטור מכפל.** אפילו עדיין היא אצלו: **כגי רמי בר חמא.** דקיימא לן בפרק מרובה (לעיל דף פה:) ממון שאין משתלם בראש דאיכא כפל בהדיה אין מוסיף חומש ולעיל (דף קו.) נמי תניין לה אם משבאו עדים הודה משלם תשלומי כפל ואשם אבל חומש לא מאן פטר ליה מחומשא ממונא או שבועה: **והיכי דמי.** כלומר למאי ר"מ כגון שטען טענת גנב כו':

ובאו

עין משפט נר מצוה

קנג א מיי' פ"ד מהלכות גניבה הלי' ג טוש"מ סי' (שנ) סעיף:
קנד ב מיי' שם הלי' ב:
קנה ג מיי' פ"ו מהלי' שאלה ופקדון הלי' ה סמג עשין סח טוש"ע ח"מ סי' רלד סעיף ב ומיי' רלה סעיף ב:

מוסף רש"י

צריכין כפירה במקצת והודאה במקצת. כשטועות הלמודים בהן כגון שומר חנם ליתבע שנגנבה, ושומר שכר ליתבע שנאבדה ושואל ליתבע שמתה ממלאכה, צריכין כפירה וכו' (ב"מ צח.). שלש שבועות משביעין אותו. לשומר חנם שטוען נגנבה (שם ו.). שבועה שלא שלחתי בה יד. לעשות מלאכתי, דאי שלח בה יד הוי גזלן עליה ומיחייב באונסין ואפילו נאנסה כרשותיה היא קיימא ודייה היא (שם).

מסורת הש"ס

(ה) כ"מ ו., ב) [שמות כב], ג) [ועי' תוס' כ"מ ו. ד"ה שבועה].

תורה אור השלם

1. עַל כָּל דְּבַר פֶּשַׁע עַל שׁוֹר עַל חֲמוֹר עַל שֶׂה עַל שַׂלְמָה עַל כָּל אֲבֵדָה אֲשֶׁר יֹאמַר כִּי הוּא זֶה עַד הָאֱלֹהִים יָבֹא דְּבַר שְׁנֵיהֶם אֲשֶׁר יַרְשִׁיעֻן אֱלֹהִים יְשַׁלֵּם שְׁנַיִם לְרֵעֵהוּ: שמות כב ח
2. וְכִי יִשְׁאַל אִישׁ מֵעִם רֵעֵהוּ וְנִשְׁבַּר אוֹ מֵת בְּעָלָיו אֵין עִמּוֹ שָׁלֵם יְשַׁלֵּם: שמות כב יג
3. אִם לֹא יִמָּצֵא הַגַּנָּב וְנִקְרַב בַּעַל הַבַּיִת אֶל הָאֱלֹהִים אִם לֹא שָׁלַח יָדוֹ בְּמְלֶאכֶת רֵעֵהוּ: שמות כב ז

הגהות הב"ח

(ה) גמ' מאי טעמא דאמר קרא ונקרב: (ב) רש"י ד"ה לא התם וכו' לחייבו כפל ואי קשיא הא דאמרינן לעיל השביע עליו ה' פעמים בין בפני ב"ד בין שלא בפני ב"ד חייב על כל אחת ואחת והבא אמרינן פטור איכא לתרוצי דהתם ודאי חייב דהא בקרבן שבועה קמיירי ולא שני לן בין בפני ב"ד בין שלא בפני ב"ד דסתמא כתיב מכל אשר ישבע עליו לשקר וגו' אבל הכא בכפל קאמר דפטור דהא שבועה בתרייתא לאו שבועת הדיינין היא ואע"פ שנעשית בב"ד שלא היה להם לב"ד להשביעו שהרי כבר נפטר מכפל משבועה ראשונה דטוען טענת אבידה ונשבע לא משלם כפל וכפל לא משלם אלא בשבועת הדיינין דבהכי כתיב ונקרב בעל הבית וגו' לשבועה לשלם שנים ואין אלהים אלא דיינין דכיון דנשבע בתחילה שוב לא היה מחייב שבועה לנעלים כל"ל:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com